

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกและผู้บริหารองค์การบริหาร ส่วนตำบลของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง*

FACTORS AFFECTING LOCAL ELECTION VOTING OF PEOPLE AT NIKOM PHATANA DISTRICT, RAYONG PROVINCE

วันชัย สังข์ประเสริฐ, วชรินทร์ ชาญศิลป์, อภิญญา ฉัตรช่อฟ้า
Vanchai Sangprasert, Vacharin Chansilp, Apinyar Chatchorfa
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkomrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: warasanwarasan7@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน 2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และ 3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง เป็นการวิจัยผานวิธี ได้แก่ เชิงปริมาณ ประชากร คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง 43,810 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรการคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ จำนวน 397 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ เฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 9 รูปหรือคน โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. หลักอิทธิบาท 4 กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง 3. การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับสูงทุกด้าน ได้แก่ จิตตะ ประชาชนตั้งใจศึกษานโยบายก่อนเลือกผู้แทน เน้นการแก้ปัญหาที่เกิดประโยชน์กับทุกฝ่าย วิริยะ ประชาชนเลือกผู้แทนที่มีความรู้ความสามารถโดยไม่มียึดติดตัวบุคคล วิมังสา มีการตรวจสอบและติดตามผลงานของนักการเมือง และฉันทะ ประชาชนเต็มใจมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ

คำสำคัญ: หลักอิทธิบาท 4; หลักพุทธธรรม; การมีส่วนร่วมทางการเมือง

* Received September 14, 2024; Revised November 9, 2024; Accepted November 12, 2024

Abstract

This research article has three objectives: 1. to study the level of political participation among citizens, 2. to examine the relationship between the Iddhipada 4 and political participation among citizens, and 3. To apply Buddhist principles to promote political participation among the citizens of Nikhom Phatthana District, Rayong Province, conducted by the mixed research methods. The quantitative research and data were collected with questionnaires and analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and correlation coefficient. For the qualitative research, data was collected from nine key informants through in-depth interviews and analyzed by descriptive interpretation.

The results revealed that: 1. the overall level of political participation among citizens was high; 2. the relationship between Iddhipada 4, Four Bases of Success, and political participation were moderately positive; and 3. The application of Iddhipada 4 to promote political participation among the citizens of Nikhom Phatthana District, Rayong Province, showed high levels of participation in all aspects. Specifically, *Citta* concentration was evident as citizens were determined to study policies before selecting representatives, focusing on solutions that benefited all parties. *Viriya*, effort, was shown as citizens chosen representatives based on knowledge and capability without being attached to individuals. *Vimamsa*, investigation, involved citizens actively monitoring and evaluating the performance of politicians. Lastly, *Chanda*, aspiration, was evident in citizens willingly participating in elections in accordance with the constitution.

Keywords: 4 Principles of Influence; Buddhist Principles; Political Participation

บทนำ

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะมั่นคงและสร้างประโยชน์ต่อส่วนรวมได้ก็ต่อเมื่อประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองและการปกครองอย่างจริงจัง การใช้สิทธิทางการเมืองภายใต้กรอบกฎหมายจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญของประชาธิปไตย ทั้งในแง่หลักการและอุดมการณ์ นอกจากนี้ ประชาชนต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการเมือง และสามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาสาธารณะที่สอดคล้องกับค่านิยมของสังคม พร้อม

กับมีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมทางการเมือง (กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง, 2550) รัฐบาลได้กระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น โดยจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้และเข้าใจระบบประชาธิปไตยในรูปแบบรัฐสภา ซึ่งสอดคล้องกับอุดมการณ์ที่ว่า ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย การกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่นนี้ เน้นให้ประชาชนมีบทบาทสำคัญทั้งในระดับองค์กรและปัจเจกบุคคล โดยเน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก (ธีรวุฒิ โศภิชฎิกุล, 2543)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) เป็นหัวใจสำคัญของประชาธิปไตย เพราะประชาธิปไตยจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน (Verba et al., 1978) กิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นความพยายามของประชาชนในการควบคุมรัฐบาลและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล นอกจากนี้ยังเป็นช่องทางที่ประชาชนใช้สื่อสารความต้องการและความเห็น เพื่อกดดันรัฐบาลให้ตอบสนองต่อประชาชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นสิทธิที่ประชาชนสามารถใช้เพื่อแสดงเจตนาเกี่ยวกับอำนาจและผลประโยชน์ ให้รัฐบาลดำเนินการตามความต้องการของพวกเขา (เขาวนะ ไตรมาศ, 2542) การมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นกิจกรรมที่สำคัญในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นวิธีที่ประชาชนแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ โดยประชาชนไม่สามารถมีส่วนร่วมโดยตรงทุกคน จึงต้องเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทน การเลือกตั้งเป็นกระบวนการสรรหาผู้ปกครองหรือรัฐบาล และเป็นการยืนยันหลักการที่ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ดังนั้น ประชาชนมีบทบาทสำคัญในการให้ความร่วมมือและสนับสนุนรัฐบาลในการบริหารประเทศ จิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดระยองยังมีข้อจำกัด ประชาชนส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจเรื่องสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคในการแสดงออกทางการเมือง หลายคนมองว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่จำเป็น เพราะคิดว่าเป็นเรื่องเฉพาะกลุ่ม ไม่ใช่เรื่องสาธารณะ การแสดงออกทางการเมืองของฝ่ายตรงข้ามรัฐบาลถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ผิด นอกจากนี้ การสนทนาทางการเมืองยังแบ่งฝักฝ่ายอย่างชัดเจน ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจและขัดแย้งกันทันที ความขัดแย้งทางการเมืองยังคงส่งผลให้การแสดงออกเป็นเรื่องยาก และเกิดการละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น (พระปัญญา สุจิตโต, 2564) โดยการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 ในอำเภอนิคมพัฒนา เขตการเลือกตั้งที่ 1 มีประชากรที่มีสิทธิ์เลือกตั้งทั้งหมด 19,050 คน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การแสดงความคิดเห็น การเคลื่อนไหวทางการเมือง การรณรงค์ และการตรวจสอบนักการเมืองยังมีน้อย จากปัญหานี้ ผู้วิจัยได้นำหลักอิทธิบาท 4 (พระราชธรรม

นิเทศ (ระบอบ รัฐญาโณ, 2537) มาใช้เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองหลังการเลือกตั้ง ได้แก่ 1. หลักฉันทะ 2. หลักวิริยะ 3. หลักจิตตะ 4. หลักวิมังสา เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอื่น ๆ ตามหลักประชาธิปไตย

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง เพื่อจะทำให้เกิดแรงกระตุ้นในด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองในลักษณะอื่นด้วยที่นอกเหนือจากการเลือกตั้งทั่วไป เช่น การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง มีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมือง การเป็นผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การเป็นนักกิจกรรมในชุมชน การติดต่อกับทางราชการ ผลที่ได้รับจากการวิจัยจะช่วยส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงของกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัด ระยอง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง
3. เพื่อศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง จำนวน 43,810 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมด (สำรวจท้องที่ระยอง, 2566)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้สูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) เพื่อดำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 397 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ จำนวน 9 รูปหรือคน คือ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 1 รูป นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน นักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 2 คน และนักปกครองท้องถิ่น จำนวน 4 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม 3 ตอน ได้แก่ 1. เกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล 2. เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน 3. เกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ตามหลักอิทธิบาทธรรม โดยผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาค (ลิน พันธุ์พินิจ, 2547) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.968 และการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยได้ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย จากคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ และการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยวิธีการพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง 2. ด้านการมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมือง และอิทธิบาท 4 ดังตารางที่ 1 และ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง โดยภาพรวม

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	3.86	0.59	มาก
ด้านการมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมือง	3.73	0.63	มาก
ภาพรวม	3.79	0.53	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$, S.D.=0.53)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง โดยภาพรวม

การประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง โดยภาพรวม	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
หลักฉันทะ (เต็มใจมีส่วนร่วมทางการเมือง)	3.88	0.81	มาก
หลักวิริยะ (ตั้งใจเลือกคนดี)	3.96	0.76	มาก
หลักจิตตะ (จิตใจที่จดจ่อศึกษา นโยบายก่อนเลือกผู้แทน)	3.97	0.76	มาก
หลักวิมังสา (ตรวจสอบ ติดตาม ผลงานของนักการเมือง)	3.89	0.82	มาก
ภาพรวม	3.92	0.67	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.92$, $S.D.=0.67$)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง

ตัวแปร	ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง Y1	ด้านการมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมือง Y2	โดยรวม Y
หลักฉันทะ (เต็มใจมีส่วนร่วมทางการเมือง) X1	0.566**	0.317**	0.492**
หลักวิริยะ (ตั้งใจเลือก คนดี) X2	0.466**	0.424**	0.558**
หลักจิตตะ (จิตใจที่จด จ่อศึกษา นโยบายก่อนเลือกผู้แทน) X3	0.515**	0.439**	0.541**
หลักวิมังสา (ตรวจสอบ ติดตาม ผลงานของนักการเมือง) X4	0.528**	0.473**	0.568**
โดยรวม X	0.608**	0.470**	0.614**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า หลักอิทธิบาท 4 กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($r=0.614^{**}$)

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง พบว่า 1. หลักฉันทะ (เต็มใจมีส่วนร่วมทางการเมือง) ส่งผลทำให้ประชาชนเต็มใจปฏิบัติตามข้อกำหนดในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เช่น การออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ รวมถึงการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างกระตือรือร้น 2. หลักวิริยะ (ตั้งใจเลือกคนดี) หลักวิริยะถูกนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนาเลือกนักการเมืองที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ โปร่งใส และมีประสบการณ์ทำงานที่เห็นได้ชัด ส่งผลให้ประชาชนควรเลือกผู้แทนที่เข้าใจปัญหาของคนส่วนใหญ่ในด้านเศรษฐกิจ การศึกษา และสุขภาพ เพื่อให้เกิดความมั่นคงในชีวิต 3. หลักจิตตะ (จิตใจที่จดจ่อศึกษานโยบายก่อนเลือกผู้แทน) การประยุกต์ใช้หลักจิตตะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองส่งผลให้ประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนามีจิตใจที่จดจ่อและรอบคอบในการศึกษานโยบายของนักการเมืองและกลุ่มการเมือง โดยพิจารณาจากนโยบายที่เป็นประโยชน์และทำเพื่อส่วนรวม พร้อมทั้งเลือกนักการเมืองที่มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของประชาชน 4. หลักวิมังสา (ตรวจสอบและติดตามผลงานของนักการเมือง) หลักวิมังสาถูกนำมาใช้ในการกระตุ้นและส่งผลให้ประชาชนติดตามและตรวจสอบผลงานของนักการเมือง ทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้ง เพื่อดูว่านักการเมืองทำงานตามที่หาเสียงไว้หรือไม่ การตรวจสอบนี้ทำให้นักการเมืองมีความตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ผู้วิจัยนำมาอภิปรายได้ดังนี้ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยองอยู่ในระดับที่สูง โดยประชาชนมีการรับรู้และติดตามข่าวสารทางการเมืองอย่างใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็นนโยบาย ผลการเลือกตั้ง ความขัดแย้ง ข้อร้องเรียน และการบริหารประเทศ พวกเขามักสนทนากับครอบครัว เพื่อน และกลุ่มอาชีพเดียวกันเกี่ยวกับประเด็นการเมือง อีกทั้งยังศึกษาเรื่องสิทธิเสรีภาพและประชาธิปไตยจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น โทรศัพท์ สื่อดิจิทัล โทรทัศน์มือถือ และสื่อสิ่งพิมพ์การเผยแพร่ความรู้จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบการเลือกตั้งมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจ ความพึงพอใจ และความยินดีในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ

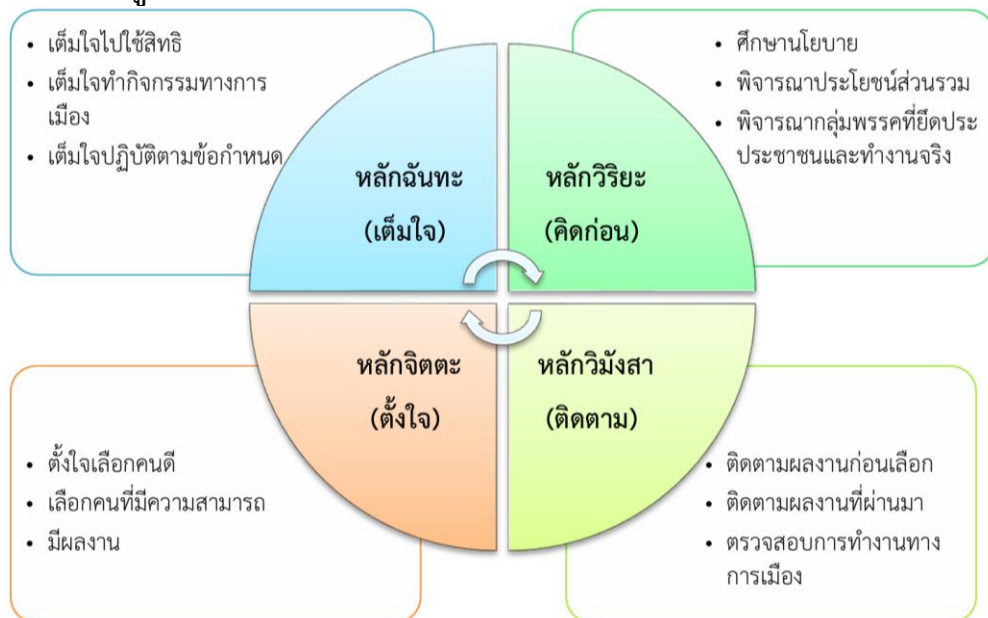
งานวิจัยของสุทน ทองเล็ก (2564) เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ในจังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และด้านการสื่อสารทางการเมือง

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง อภิปรายได้ว่า การประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน อำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง ประกอบด้วย 1. หลักฉันทะ (เต็มใจมีส่วนร่วมทางการเมือง) 2. หลักวิริยะ (ตั้งใจเลือกคนดี) 3. หลักจิตตะ (จิตใจที่จดจ่อศึกษานโยบายก่อนเลือกผู้แทน) 4. หลักวิมังสา (ตรวจสอบ ติดตาม ผลงานของนักการเมือง) ประชาชนเต็มใจปฏิบัติตามข้อกำหนดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เต็มใจร่วมออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เต็มใจทำกิจกรรมทางการเมือง ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและ ประเด็นทางการเมือง พิจารณาเลือกนักการเมืองคนที่ดี เชื่อสัตย์ โปร่งใสจากพฤติกรรมที่ผ่านมาและเต็มใจปฏิบัติหน้าที่เพื่อพี่น้องประชาชน เลือกนักการเมืองที่มีประสบการณ์ทางการเมืองมีผลงานที่ผ่านมาให้เป็นที่ยอมรับต่อสาธารณชน ศึกษาการเมืองและกลุ่มการเมืองที่มีนโยบายและการทำงานเพื่อประโยชน์ และเห็นประชาชนเป็นใหญ่ ด้วยความเป็นกลางก่อนเลือกตั้ง พรรคการเมือง กลุ่มการเมืองที่มีผลงาน มีนโยบายแล้วปฏิบัติจริง แก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม บรรเทาความเดือดร้อนได้สอดคล้องกับงานวิจัยของภุชวิจน์ ปุณยุทธิปริดา (2564) เรื่อง การพัฒนากลไกการกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองไทย ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนากลไกการกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองไทยโดยใช้หลักอิทธิบาท 4 เป็นแนวทางสำคัญในการสร้างนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน โดยมีหลักการดังนี้ 1. ฉันทะ ความตั้งใจในการแก้ปัญหาของประชาชนให้ชัดเจน 2. วิริยะ ความมุ่งมั่นและทุ่มเทในการนำเสนอแนะนโยบายให้สู่ภาคปฏิบัติ 3. จิตตะ การเอาใจใส่และรับผิดชอบต่อการปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนดไว้ 4. วิมังสา การติดตามผลความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบายเพื่อนำไปปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นการประยุกต์ใช้หลักเหล่านี้ช่วยให้พรรคการเมืองสามารถกำหนดนโยบายที่มีความเป็นรูปธรรมและมีความรับผิดชอบต่อประชาชนมากยิ่งขึ้น

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง หลักอิทธิบาท 4 ซึ่งประกอบด้วย 1. หลักฉันทะ (เต็มใจมีส่วนร่วมทางการเมือง) 2. หลักวิริยะ (ตั้งใจเลือกคนดี) 3. หลักจิตตะ (จิตใจที่จดจ่อศึกษานโยบายก่อนเลือกผู้แทน) 4. หลักวิมังสา (ตรวจสอบ ติดตาม ผลงาน ของ

นักการเมือง) เป็นการฝึกให้ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องและควรทำ เต็มใจที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือทำ กิจกรรมทางการเมือง เพราะได้มีการศึกษามาก่อนคิดก่อนเลือก เพราะตั้งใจจะเลือกคนดีอยู่ครบ 4 ปี แสดงว่าประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี บุญเรือง (2564) เรื่อง การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมโดยใช้หลักอริยบท 4 เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย มีบทบาทสำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจและกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยหลักอริยบท 4 มีดังนี้ 1. ฉันทะ สร้างความรักและความชอบในกิจกรรมทางการเมือง ทำให้ประชาชนมีแรงจูงใจที่จะมีส่วนร่วม 2. วิริยะ ส่งเสริมความเพียรพยายามในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง 3. จิตตะ ปลุกฝังจิตใจที่มุ่งมั่นและฝึกฝนในเรื่องการเมือง ทำให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม 4. วิมังสา ใช้สติปัญญาในการพิจารณาและควบคุมการแสดงออกทางการเมือง ทำให้การมีส่วนร่วมเป็นไปอย่างมีคุณภาพ การบูรณาการนี้ช่วยส่งเสริมให้ประชาชนตื่นตัวทางการเมือง มีทัศนคติที่ดี และแสดงพฤติกรรมทางการเมืองที่สร้างสรรค์ในระบอบประชาธิปไตย

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัยอธิบายได้ดังนี้ 1. หลักฉันทะ (เต็มใจไปใช้สิทธิ) อธิบายได้ว่า อธิบายได้ว่า การประยุกต์ฉันทะเพื่อ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง โดยที่ประชาชนเต็มใจปฏิบัติตามข้อกำหนดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เต็มใจร่วมออกไปใช้สิทธิ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เต็มใจทำกิจกรรมทางการเมือง ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและประเด็นทางการเมือง 2. หลักวิริยะ (ตั้งใจเลือกคนดี) อธิบายได้ว่า การประยุกต์หลักวิริยะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ให้ประชาชนพิจารณาเลือกนักการเมืองคนที่ดี เชื่อสัตย์ โปร่งใสจากพฤติกรรมที่ผ่านมาและเต็มใจปฏิบัติหน้าที่เพื่อพี่น้องประชาชนพิจารณาเลือกนักการเมืองที่มีประสบการณ์ทางการเมือง มีผลงานที่ผ่านมาให้เป็นที่ยอมรับต่อสาธารณชนเลือกนักการเมืองคนที่มีความรู้เกี่ยวกับความต้องการของประชาชน เข้าใจปัญหาของคนส่วนใหญ่ ทั้งเศรษฐกิจ ปากท้อง การศึกษา ความมั่นคงในชีวิต การมีสุขภาพที่ดี 3. หลักจิตตะ (ศึกษานโยบาย) อธิบายได้ว่า การประยุกต์หลักจิตตะการมีจิตใจที่จดจ่อศึกษานโยบายก่อนเลือกผู้แทน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ให้ประชาชนได้ศึกษานักการเมืองและกลุ่มการเมืองที่มีนโยบายและการทำงานเพื่อประโยชน์และเห็นประชาชนเป็นใหญ่ด้วยความเป็นกลาง ก่อนเลือกตั้ง พิจารณาจากพรรคการเมือง กลุ่มการเมืองที่มีผลงาน มีนโยบายแล้วปฏิบัติจริง แก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม บรรเทาความเดือดร้อนได้ พิจารณาเลือกนักการเมืองที่ทำเพื่อ ประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ดี 4. หลักวิมังสา (ตรวจสอบ ติดตาม ผลงาน) อธิบายได้ว่า การประยุกต์หลักวิมังสาโดยการติดตามตรวจสอบ ผลงานของนักการเมือง เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง สามารถติดตามผลงานของนักการเมืองก่อนเลือกตั้งเพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกตั้ง ติดตามผลงานที่ผ่านมาเป็นไปอย่างที่เขาเสียใจหรือไม่ ตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองระดับท้องถิ่นเสมอ และนักการเมืองระดับชาติสม่ำเสมอทำให้นักการเมืองมีความตั้งใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง หน่วยงานภาครัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดประชาชน สร้างแนวทางเกี่ยวกับนโยบายการรับรู้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

2. ด้านการมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมือง หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดประชาชน มีแนวทางปฏิบัติให้ประชาชนอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดประชาชน ส่งเสริมการติดตามนโยบายของรัฐบาล การทำหน้าที่ของรัฐสภาการดำเนินงานของรัฐบาล และการดำเนินงานของฝ่ายค้านในการทำหน้าที่ในสภา

2. ด้านการมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมือง หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดประชาชน ให้ความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อการโพสต์ข้อความเพื่อสนับสนุน เรียกร้อง เห็นด้วยไม่เห็นด้วย วิพากษ์วิจารณ์ผ่านสื่อโซเชียลต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับ การสื่อสารเพื่อการสร้างการรับรู้ทางการเมืองของหน่วยงาน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ในการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมการเมืองที่มีต่อประชาชน

2. ควรวิจัยเกี่ยวกับ การเข้าร่วมกับกลุ่มเพื่อการเคลื่อนไหวทางสังคมและการเมืองอย่าง สร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความตื่นตัวทางการเมือง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง. (2550). *การกระจายอำนาจการปกครอง ไปสู่ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง.
- เชาวนะ ไตรมาศ. (2542). *การเลือกตั้งแบบใหม่ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง*. กรุงเทพฯ: สถาบัน นโยบายการศึกษา.
- ตำรวจท่องเที่ยวระยอง. (2566). *จำนวนประชากรจังหวัดระยอง*. สืบค้น 12 มีนาคม 2566, จาก <https://shorturl.asia/7WXxm>
- ธีรวุฒิ โศภิชฎีกุล. (2542). *การเมืองการปกครองของไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ก. พล.
- พระปัญญา สุจิตโต. (2564). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง* (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ รุตญาโณ). (2537). *ธรรมาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: อีรพวงษ์การพิมพ์.

- ภูริวัจน์ บุญยวุฒิปริดา. (2564). *การพัฒนากลไกการกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองไทย* (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุทน ทองเล็ก. (2564). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ.2562* (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุมาลี บุญเรือง. (2564). *การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป* (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Verba, S. et al. (1978). *Participation in Political Equality: A Seven-Nation Comparison* London: Cambridge University Press.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis* (3rd ed.). New York: New York: Harper & Row.